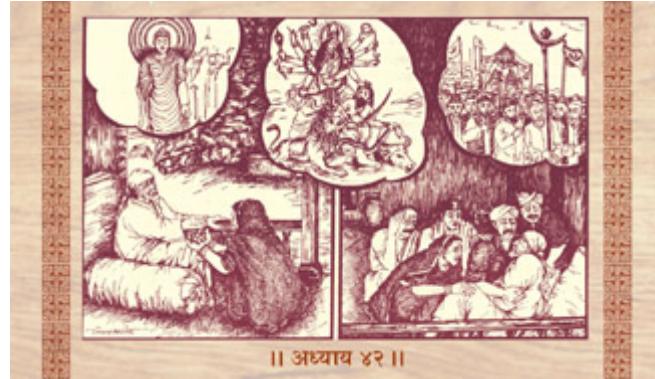

श्री साईसच्चरित
॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ४२ वा ॥

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदवतायै नमः ॥ श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥ ॐ नमो जी सद्गुरुदातारा । श्रीमद्गोदातटविहारा । ब्रह्ममूर्ते कौपीनांबरा । संतवारा नमो तुज ॥१॥ दावी भवनदी उत्तरं । दीना दे निजपदीं अवसरु । तो हा भक्तकाजकल्पतरु । संतावतारु साईचा ॥२॥ गताध्यार्थी जाहलें कथन । गोड कथा नवलविंदान । साईछबीचें जलनिमज्जन । टळूनि रक्षण झालें कर्सें ॥३॥ तैसीच एका भक्ताची कामना । साईनी पुरविली येऊनि स्वज्ञा । लाविलें तया ज्ञानेश्वरीवाचना । देऊनि अनुज्ञा विस्पष्ट ॥४॥ सारांश गुरुकृपा-उजियेडें । फिटे भवभयाचे सांकडें । निःश्रेयसमार्गद्वार उघडे । असुख रोकडें सुख होय ॥५॥ नित्य स्मरतां सद्गुरुचरण । विरे निघांचें विघ्नपण । मरणासीही येर्इल मरण । पडे विस्मरण भवदुःखा ॥६॥ म्हणोनिया समर्थाची कथा । श्रोतां परिसिजे आपुल्याल्या या हिता । जयाचिया श्रवणे तत्त्वतां । अति पावनता लाघेल ॥७॥ आतां ये अध्यार्थी आपण । करुंया साईस्वभावनिरूपण । कैर्सें मनाचें तीव्रपण । अथवा मवाळपण तर्यांचें ॥८॥ आतां चित्त करूनि समाहित । परिसिलें आतांपर्यंत आचरित । तैसेंच बाबांचें देहोत्सर्ग-चरित्र । तेंही सुचित्त अवधारा ॥९॥ धन्य धन्य शिरडीचे लोक । जया बाबांचे सहवाससुख । अर्ध-शतकाहुनीही अधिक । अति सुखकारक जाहलें ॥१०॥ शके अठराशें चाळीसांत । दक्षिणायन प्रथम मासांत । विजयादशमी शुक्लपक्षांत । दिवसा देहान्त बाबांचा ॥११॥ नऊ तारीख मुसलमानी । कत्तलची रात्र तया दिनीं । तिसरे प्रहरीं साईनाथांनीं । केली निर्याणीं तयारी ॥१२॥ बुद्धाची तैं बुद्धजयंती । साईची तैं पुण्यतिथी । देवादिकांची जी जयंती । तीच पुण्यतिथी संतांची ॥१३॥ साडेबाराचा घंटा पडला । दशमीचा काळ संपूर्ण झाला । एकादशी आली उदयाला । निर्याणकाला एकादशी ॥१४॥ सूर्योदयाची उदयतिथी । तीच दसऱ्याची तिथी मानिती । म्हणोनि विजयादामी धरिती । उत्सव करिती तें दिनीं ॥१५॥ मंगळवार कत्तलची रात । ऐसा तो दिवस अति विख्यात । म्हणवूनि ते दिनीं साई महंत । ज्योतीत ज्योत मिळविती ॥१६॥ वंगदेशींचा प्रसिद्ध सण । दुर्गापूजा-समाप्तिदिन । तो हा उत्तर हिंदुस्थानामधून । उत्सवदिन सकळांचा ॥१७॥ शके अठराशें अडतिरीं । विजयादशमीचेच दिवशीं । सायंकाळी प्रदोषसमयासी । भविष्यासी सूचविलें ॥१८॥ कैर्सें ती कथितों अपूर्व लीला । होईल विस्मय श्रोतांयांला । समर्थ साईच्या अकळ कळा । तेंये सकळा कळतील ॥१९॥ इसवीसन एकूणीसरें सोळा । सण दसरा शिलंगण वेळा । फेरी परततां सायंकाळा । लीला अद्भुत वर्तली ॥२०॥ नभप्रदेशीं मेघ गडगडे । अवचित विद्युल्लता कडकडे । तेवीं जमदग्नी-स्वरूप रोकडें । प्रकट केले बाबांनी ॥२१॥ सोडोनि शिरींचा सुडका । काढूनि कफनी तडकाफडका । फेडूनि कौपीन लंगोटा । केला भडका धुनीत ॥२२॥ आर्धीच तो अग्नि सोज्ज्वळ । साह्य होतां आहुती प्रबळ । उसळला शिखांचा कल्लोळ । भक्तांस घोळ पडियेला ॥२३॥ हें सर्व घडलें अवचितीं । नकळे काय बाबांचे चित्तीं शिलंगणकाळींची ती वृत्ति । महद्भीतिप्रद होती ॥२४॥ अग्नीने पसरिलें निजतेज । त्याहूनि बाबा दिसले सतेज । झांकोळले नयन सहज । पराडमुख जन झाले ॥२५॥ संतहस्तींचें हें अवदान । सेवूनि प्रसन्न अग्निनारायण । दिगंबर बनले ते जामदऱ्य । धन्य नयन देखत्यांचे ॥२६॥ त्वेषे टवकारिले नयन । क्रोधें झाले आरक्त नयन । म्हणती “करा रे आतां निदान । मी मुसलमान कीं हिंदू” ॥२७॥ गर्जोनि बाबा वदती “पहा जी । मी हिंदू कीं यवन आजी । निर्धारा यथेच्छ मनामाजी । आशंका घ्या जी फेडूनियां” ॥२८॥ देखावा हा अवलोकून । मंडळी झाली कंपायमान । होईल कैर्सें शांतवन । नित्य चिंतन चाललें ॥२९॥ भागोजी शिंदा महाव्याधिष्ट । परी बाबांचा भक्त श्रेष्ठ । धीर केला आला निकट । नेसवी लंगोट बाबांसी ॥३०॥ म्हणे बाबा हें काय चिन्ह । आज शिलंगण दसऱ्याचा सण । म्हणती माझें हेच शिलंगण । हाणिती सणसण सटक्यानें ॥३१॥ एणेपरी धुनीपाशीं । उभे बाबा दिगंबरवेषी । चावडी होती ते दिवशीं । घडते कैशी हे चिंता ॥३२॥ नवांची चावडी दहा झाले । परी बाबा नाहीं स्थिरावले । लोक जागजागीं तटस्थ ठेले । टकमक उगले पाहती ॥३३॥ होतां होतां झाले अकरा । बाबाही तेह्यां निवळले जरा । नेसोनियां लंगोट कोरा । कफनी पेहराव मग केला ॥३४॥ चावडीची घंटा जाली । मंडळी होती तटस्थ बैसली । पालखी फुलांनी शृंगारिली । अंगणीं आणिली आज्जेने ॥३५॥ रजतदंड पताका चवरी । छत्रध्वजादि राजोपचारीं । शृंजारिलीसे मिरवणूक-स्वारी । निघे बाहेरी एकांतरा ॥३६॥ झाला एकचि महागजर । साईनाथांचा जयजयकार । काय वर्णावा तो गिरागजर । आनंदा पूर लोटला ॥३७॥ मग शोधूनि शुभ्र धडका । बाबा डोक्यास गुंडिती फडका । घेती चिलीम-तमाखू सटका । जणूं तोच नेटका सुमुहूर्त ॥३८॥ कोणी छत्री कोणी चवरी । कोणी मोरचलें साजिरीं । कोणी गुरुडटके अबदागिरी । घेती निजकरीं वेत्रदंड ॥३९॥ एणेपरी करूनियां मीस । बाबांनी सुचविलें सर्वत्रांस । भवसागर-सीमोल्लंघनास । दसराच एक सुमुहूर्त ॥४०॥ तदनंतर एकचि दसरा । बाबांनी दाखविला शिरडीकरां । पुढीलचि दसरा सुमुहूर्त बरा । देह धरार्पण केला कीं ॥४१॥ हें न केवळ सूचविलें । स्वयें अनुभवा आणूनि दाविलें । निजदेह शुद्ध वस्त्र वाहिलें । योगाग्नीत हविलें ये

दिनीं ॥४२॥ सन एकोशीसशें अठरा। ते सालींचा तो सण दसरा। तोच सुमुहूर्त केला खरा। निज-परात्परा समरसले ॥४३॥ ऐसीच बाबांची आणिक प्रचीती। लिहितां लिहितां आठवली चिर्ती। कीं याच विजयादशमीची तिथी। निश्चित होती आर्धीच ॥४४॥ शिर्डीचे पाटील रामचंद्र दादा। झाले अति दुखणाईत एकदां। जीवास सोसवती न आपदा। अति तापदायक भोकृत्व ॥४५॥ उपाय कांही बाकी न राहिला। पडेना जंव दुखण्यास आळा। आला जीविताचा कंटाळा। अति कदरले पाटील ॥४६॥ होतां ऐसी मनाची स्थिती। एके दिवशीं मध्यरातीं। एकाएकीं बाबांची मूर्ती। त्यांचे उशागती प्रकटली ॥४७॥ तंव ते पाटील पाय धरिती। निराश होऊनि बाबांस वदती। कधीं येईल मज मरण निश्चिती। एवढेच मजप्रती वदा जी ॥४८॥ आला आतां जीवाचा वीट। नाहीं मज मरणाचें संकट। मरण कधीं मग देईल भेट। पाहें मी वाट एवढींच ॥४९॥ तंव त्या बाबा करुणामूर्ति। म्हणती न करीं चिंता चिर्ती। टळली तुझी गंडांतरभीति। किमर्थ खंती करिसी रे ॥५०॥ तुजला नाहीं काहींच भीती। तुझी हुंडी परतली पुरती। परी न तात्याची धडगती। दिसे मजप्रती रामचंद्रा ॥५१॥ शके अठराशे चाळीस। दक्षिणायन अश्विनमास। विजयादशमी शुक्लपक्ष। पावेल क्षयपद तात्या ॥५२॥ परी न बोलावे तयापार्शी। हाय घेऊनि बैसेल जीवार्शी। झारणीस पडेल अहर्निशीं। मरण कोणासी अवडेना ॥५३॥ अवधीं दोनच वर्षे उरलीं। तात्याची वेळ जवळ आली। रामचंद्रास काळजी उद्भवली। बाबांची बोली वज्रलेप ॥५४॥ तात्यापासोनि गुप्त ठेवली। बाळा शिंप्याची कार्णी घातली। कोणा न कळवावी प्रार्थना केली। चिंता ती लागली उभयांते ॥५५॥ खरेंच रामचंद्र पाटील उठला। त्याचा बिछाना तेथूनि सुटला। दिवस मोजतां मोजतां लोटला। नकळत गेला तो काळ ॥५६॥ नवल बाबांचे बोलाचा ताळा। चाळीसाचा भाद्रपद सरला। मास अश्विन डोकावू लागला। तात्याबा पडला पथारीवर ॥५७॥ तिकडे तात्या तापांने आजारी। इकडे बाबांस भरली शिराशिरी। तात्याचा भरवंसा बाबांवरी। बाबांचा श्रीहरि रक्षिता ॥५८॥ सुटेना तात्याचा बिछाना। येवेना बाबांचे दर्शना। अनिवार देहाच्या यातना। सोसवेना तयांते ॥५९॥ एक तों निजव्यथाव्यथित। बाबांपार्शी लागले चित्त। नाहीं चालवत ना हालवत। दुखणेंही वाढत गेलें तें ॥६०॥ इकडे बाबांचे कण्हणे कुंथणे। दिवसेंदिवस वेढलें द्विगुणे। हां हां म्हणतां तेंही दुखणे। अनावरपणे हटेना ॥६१॥ म्हणतां म्हणतां जवळ आला। दिवस बाबांनी जो भाकित केला। बाळा शिंप्यास घाम सुटला। तैसाच पाटिला रामचंद्रा ॥६२॥ म्हणती बाबांचे खरें होतें। ऐसेंच आतां वाटूं लागलें तें। बरवें न कीं हें चिन्ह दिसतें। प्रमाण वाढतेंच दुखण्याचें ॥६३॥ झाले आली शुद्ध दशमी। नाडी वाहूं लागली कमी। तात्या पडला मरणसंभ्रमी। आसेष्ट श्रमी जाहले ॥६४॥ असो पुढें नवल वर्तलें। तात्यांचेंही गंडांतर टळलें। तात्या राहिले बाबाच गेले। जणुं मोबदले केले कीं ॥६५॥ पहा आतां बाबांची वाणी नांव दिघलें तात्यांचे लावुनी। केली तयारी निजप्रयाणी। वेळा न चुकवुनी अणुभर ॥६६॥ नाहीं म्हणावें तरी ही सूचना। देउनी आणिले भविष्य निर्दर्शना। गोष्ट घडेपर्यंत ही रचना। दिसली न मना कवणाचे ॥६७॥ जन म्हणती तात्यांचे मरण। निजदेहाचा बदला देऊन। बाबांनी ऐसें केले निवारण। तयांचे विंदान त्यां ठावें ॥६८॥ बाबांनी देह ठेविल्यारातीं। अरुणोदयीं सुप्रभातीं। बाबा स्वप्नांत पंदरपुराप्रती। दृष्टान्त देती गणुदासा ॥६९॥ “मशीद पडली ढांसळोनी। अवघे शिरडीचे तेली वाणी। त्रासवूनि सोडिले मजलागुनी। जातों तेथूनि मी आतां ॥७०॥ म्हणोनि आलों येथवरी। फुलांही मज ‘बछवळ’ डबरी। इच्छा एवढी पुरी करीं। चल झडकरी शिरडींत” ॥७१॥ इतुक्यांत शिरडीहून पत्र जातां। कळली बाबांची समाधिस्थता। ऐकूनि गणुदास निघाले ही वार्ता। क्षण न लागतां शिरडीस ॥७२॥ सर्वे घेऊनि शिष्यपरिवार। येऊनियां समाधीसमोर। मांडिला कीर्तन-भजनगजर। अष्टौब्रह्मर नामाचा ॥७३॥ हरिनामाचा कुसुमहार। स्वयें गुफोनि अति मनोहर। प्रेमें चढविला समाधीवर। अन्वसंतर्पण समवेत ॥७४॥ ऐकतां नामाचा गजर अकुंठ। शिरडी गमली भूवैकुंठ। नामघोषाची भरली पेठ। करविली लूट गणुदासी ॥७५॥ दसऱ्याचीच कां बाबांस प्रीति। कीं तो मुहूर्त साडेतीन मुहूर्ती। शुभकाळ विशेषे प्रयाणकृतीं। हें तों विश्रुत सकळांते ॥७६॥ हेंही बोलणे नाहीं प्रमाण। जयास नाहीं गमनागमन। तयास कोटूनि असेल निर्याण। मुहूर्तप्रयोजन काय त्या ॥७७॥ जया न धर्माधर्मबंधन। जाहलें सकल बंधोपशमन। जयाचे प्राणास नाहीं उत्कमण। तयासी निर्याण तें काय ॥७८॥ “ब्रह्मैव सन्ब्रह्मायेति”। ऐशिया साईमहाराजांप्रती। नाहीं आगती अथवा गती। निर्याण स्थितीं कैची त्यां ॥७९॥ असो उत्तर वा दक्षिणायन। करणेंच नाहीं जया प्रयाण। ठार्यींच समरसती जयाचे प्राण। दीपनिर्वाणसम काळें ॥८०॥ देह तों आहे उसनवारी। पंचभूतांची सावकारी। निजस्वार्थ साधलियावरी। परतणे माघार्ये ज्याचा त्या ॥८१॥ यापुढील होणारेचें सूचक। आधींच बाबांनीं दाविले कौतुक। निघूनि गेली वेळ अमोलिक। कीर्ति स्थाईक राहिली ॥८२॥ ज्वर आलियाचें निमित्त। लौकिकी रीतीचा अनूकार करित। कधीं कुंथक, कधीं कण्हत। सदैव सावचित्त अंतरी ॥८३॥ दिवसा अष्ट घटका भरता। निर्याणकाळ निकट येतां। उठूनि बैसले ते निजसत्ता। अविकळ चित्तामाझारी ॥८४॥ पाहोनि बाबांची तई मुद्रा। भरती आली आशासमुद्रा। कीं ती वेळा भयंकर अभद्रा। टळली समग्रां वाटलें ॥८५॥ असो यापरी करीत खंत। सर्व बैसले ते असतां सचिंत। पातला बाबांचा निकट अंत। घडला वृत्तांत परिसा तो ॥८६॥ क्षणीक अवकाश प्राणोत्क्रमणाला। नकळे काय आलें मनाला। हस्त कफनीचे खिशांत घातला। ती धर्मवेळा जाणोनि ॥८७॥ लक्ष्मी नामें सुलक्षणी। नामासारिखी जिची करणी। नित्य निरत जी साईचरणी। ती सन्निधानीं तैं होती ॥८८॥ तिजला कांहीं द्रव्यदान। बाबा करीत अति सावधान। क्षणांत होणार देहावसान। चुकलें कळून बाबांना ॥८९॥ हीच लक्ष्मीबाई शिंदे। बाबांपार्शीं मशिदीमध्यें। अक्षयीं कामकाजासंबंधें। नेमनिर्बंधें वर्ततसे ॥९०॥ दिवसा नित्य हे परिपाठी। दरबार खुला सर्वासाठीं। बहुशः कोणा न आडकाठी। मर्यादा मोठी रात्रीची ॥९१॥ सायंकाळची फेरी जैं सरते। तेथूनि मंडळी घरोघर परते। ती जंव दुसरे दिवशीं उजाडतें। तेव्हांच येते मशीदीं ॥९२॥ परी भगत म्हाळसापती। दादा लक्ष्मी यांची भती। पाहूनि तयांस रात्रीच्याही वर्ती। मनाई नक्ती बाबांची ॥९३॥ हीच लक्ष्मी अतिप्रतीं। प्रत्यर्हीं पाठवी बाबांप्रती। भाजी भाकर वेळेवरती। सेवा ही किती वानावी ॥९४॥ या

भाकरीचा इतिहास परिसतां। कळून सरेल बाबांची दयार्द्रता। श्वानसूकरीं बाबांची ऐक्यता। आश्चर्य चित्ता होईल। १५।। बाबा एकदां सायंकाळी। भिंतीस टेकून वक्षःस्थळीं। वार्ता चालतां प्रेमसमेळीं। लक्ष्मी आली ते स्थार्नी। १६।। तात्या पाटील जवल होते। आणीक वरकड असतां तेथें। लक्ष्मीने अभिवंदिले बाबांतें। बाबा तियेतें तंव वदती। १७।। “लक्ष्मी लागलीसे भूक मातें”। बाबा मी भाकर घेऊनि येतें। निघालें ही आतां आणितें। ऐसीच जातें माघारां। १८।। ऐसें म्हणूनि निघुनि गेली। भाकच्या भाजूनि घेऊनि परतली। कोरड्यासमवेत अविलंबे आली। सन्मुख ठेविली ती न्याहारी। १९।। बाबांनी तें पान उचलिलें। कुत्र्यासमोर तैसेंच मांडिलें। बाबा हें काय आपण केलें। लक्ष्मीनें पुसिलें तात्काळ। १००।। मी जी इतुकी गेलें सत्वरी। हातोहार्ती भाजिल्या भाकरी। तयांची ही काय नवलपरी। श्वानाची खरी धन केली। १०१।। लागली होती तुम्हांस भूक। त्या भुकेवें हें काय कौतुक। वदनी सूदिला न एकही कुटक। लाविली चुटक उगा मजज। १०२।। मग बाबा तियेस वदती। “व्यर्थ कशाची करितेस खंती। या कुत्र्याची जे उदरपूर्ती। माझीच तृप्ती ती जाण। १०३।। या श्वानाचा जीव नाहीं कां। प्राणिमात्राच्या एकच भुक। जरी तो मुका आणि मी बोलका। भेद असे कां भुकेत। १०४।। क्षुधेनें व्याकूळ जयाचे प्राण। तयांस देती जे अन्नवदान। माझिया मुखीच तें सूदिलें जाण। सर्वत्र प्रमाण मानीं हे”। १०५।। प्रसंग सोपा व्यवहाराचा। बोध अवघा परमार्थाचा। ऐसी उपदेशपर साईंची वाचा। प्रेमरसाचा परिपाक। १०६।। बोलूनि सोपी प्रपंचभाषा। आंखीत परमार्थरूपरेषा। न काढितां कोणाच्या वर्मा दोषा। शिष्यसंतोषा राखीत। १०७।। तेथूनियां उपदेशानुसार। सुरु झाली लक्ष्मीची भाकर। करूनि ठेवी दुग्धांत कुस्कर। प्रेमपुरस्सर प्रत्यर्ही। १०८।। पुढे बाबाही भक्तिप्रेमें। भाकर ती खाऊं लागले नियमें। वेळीं होतां विलंब न करमे। जेवण न गमे बाबांस। १०९।। होतां लक्ष्मीच्या भाकरीस वेळ। जरी पात्रें तें वाढिलीं सकळ। जेवावयाचा टळेना काळ। मुखीं न कवळ घालीत। ११०।। निवून जाईल पात्रींचे अन्न। भुकेनें बसतील खोळंबून। परी लक्ष्मीची भाकर आलियावीण। अन्नसेवन होईना। १११।। पुढे काही दिवसवरी। बाबांनी प्रत्यर्ही तिसरे प्रहरीं। शेवया मागवाव्या लक्ष्मीच्या करीं। सेवाव्या शेजारी बसून। ११२।। बाबा सेवीत अति परिमित। शेष राधाकृष्णेस देत। याच लक्ष्मीचे हस्ते देववीत। उच्छिष्टप्रीत बहु तिजला। ११३।। असतां चालती देहविसर्जनवार्ता। ही भाकरीची भाकडकथा। किमर्थ ऐसें न म्हणिजे श्रोतां। साईव्यापकतानिदर्शक हे। ११४।। हें सकल दृश्य चराचर। याच्याही पैल परात्पर। साई भरलासे निरंतर। जो अज अमर तो साई। ११५।। हें एक तत्त्व या कथेच्या पोटीं। ऐसी ही गोड लक्ष्मीची गोठी। सहज स्मरली उठाउठी। श्रोतयांसाठींच मी मानीं। ११६।। असो ऐसी लक्ष्मीची सेवा। कैसा विसर साईस व्हावा। सावधानाचा काय नवलावा। वृत्तांत परिसावा सादरता। ११७।। जरी आला कंठीं प्राण। शरीर विगलित नाहीं त्राण। बाबा निजहस्ते करिती दान। देहावसानसमर्यी तिस। ११८।। एकदां पांच एकदां चार। रूपये खिशांतूनि काढूनि बाहेर। ठेवीत तियेचे हातांवर। तीच कीं अखेर बाबांची। ११९।। कीं ही नवविधा-भक्तीची खूण। किंवा नवरात्र-अंबिकापूजन। झालें आज आहे षिलंगण। सीमोल्लंघन-दक्षिण ही। १२०।। किंवा श्रीमद्भागवतीं। श्रीकृष्णे कथिली उद्धवाप्रती। ती नवलक्षण शिष्यास्थिति। तियेची स्मृती देत बाबा। १२१।। एकादशाच्या दशमाध्यार्थीं। षष्ठमश्लोकाची पहा नवलाई। शिष्ये कैसी करावी कमाई। कवण्या उपार्यां वर्तावें। १२२।। आर्धी पूर्वर्धीं कथिलीं पांच। उत्तरार्धीं चारचि साच। बाबाही धरिती क्रम असाच। वाटे जणूं हाच हेतु पोटीं। १२३।। अमानी दक्ष निर्मत्सर। शिष्य निर्मम गुरुसेवापर। असावा परमार्थजिज्ञासात्पर। निश्चल अंतर जयावें। १२४।। जया ठावी नाहीं असूया। वाचाविग्लापन करी न वाया। इंही लक्षणीं निजगुरुराया। संतोषवाया झाटावें। १२५।। हाच श्रीसाईनाथाचा हेत। ऐसिया रूपीं व्यक्त करीत। केवळ स्वकीय भक्तहितार्थ। करूणावंत संत सदा। १२६।। लक्ष्मी खाऊनि पिऊनि सधन। नवांची कथा काय तिजलागून। तीही तितुके टाकील ओवाळन। तथापि तें दान अपूर्व तिस। १२७।। परम थोर भाग्ये आगळी। तेणेंव ऐशिया कृपेयी नवाळी। पावती झाली नवरत्नरवली। निजकरकमळीं साईच्या। १२८।। गेले जातील कितीसे नव। परी हें दान अति अभिनव। कीं जों तिचा जीवांत जीव। देईल कीं आठव साईची। १२९।। आलें सन्निध देहावसान। तरीही राखूनि अनुसंधान। चरापांचाची सांगड घालून। आमरण स्मरण दिघलें तिस। १३०।। ऐसा दावोनि सावधपणा। निकटवर्ती पाठविले भोजना। मात्र ग्रामस्थांतील एका दोघांना। बैसवितांना देखिलें। १३१।। परी काहीं प्रेमळ भक्तांनी। हट्टुचि धरिला कित्येकांनी। जांऊ नये बाबांपासूनी। वेळ ती कठिण मानुनी। १३२।। परी प्रसंगीं अंतसमर्यी। पडेना काय मोहाचे अपार्यी। म्हणोनियां जणूं घाईघाई। अवधियांही दवडिलें। १३३।। निर्याणसमय निकट अति। जोणोनि बुट्टी-काकादिकांप्रती। बाबा वाडियांत जा जा म्हणती। भोजनांतीं मग यावें। १३४।। पाहोनि इतरांची ही व्यग्रता। बाबा दुश्चित निजचित्ता। जा जा जेवूनि या जा आतां। ऐसें समस्तां आज्ञापिती। १३५।। ऐसें हें नित्याचें सांगती। सखे अहर्निश निकटवर्ती। जरी मनाची दुश्चित्तवृत्ति। आज्ञेनें उठती जावया। १३६।। आज्ञा तरी नुल्लंघवे। वेळीं सान्निध्यही न त्यागवे। बाबांचे मनही न मोडवे। गेले वाडिया भोजना। १३७।। भयंकर दुखण्याचें प्रमाण। कैचें जेवण कैचें खाण। बाबांपाशी गुंतले प्राण। विस्मरण क्षण साहेना। १३८।। असो जाऊनि जेवूं बैसले। इतुक्यांत मागूनि बोलावूं आले। अर्धपोटींच धांवत आले। तंव ते अंतरले भेटीला। १३९।। आयुर्दयस्नेह सरतां। प्राणज्योती मंद होतां। बयाजीचे अंकावरता। देह विश्रामता पावला। १४०।। नाहीं पडून वा निजून। स्वस्थपणे गादीसी बैसून। ऐसा स्वहस्ते धर्म करून। केलें विसर्जन देंहावें। १४१।। समर्थाचें मनोगत। न होतां कोणासही अवगत। देह विसर्जिला हातोहात। ब्रह्मीभूत जाहले। १४२।। घेऊनि देहमायेची बुंधी। संत सृष्टीमाजी अवतरती। होतां उद्धार-कार्यपूर्ती। तात्काळ समरसती अव्यक्ती। १४३।। नट धरितो वैष नाना। अंतरी पूर्ण जाणे आपणा। तया अवतरिया परिपूर्णा। सांकडें मरणावें तें काय। १४४।। लोकसंग्रहार्थ जो अवतरला। कार्य संपत्तां अवतार संपविला। तो काय जन्ममरणाचा अंकिला। विग्रह स्वलीला

धरितो जो ॥१४५॥ परब्रह्म ज्याचें वैभव । तया कैंचा निधनसंभव । निर्ममत्व जयाचा अनुभव । कैचा भवाभव त्या बाधी ॥१४६॥ दिसला जरी कर्मी प्रवृत्त । कर्धीं कर्मे केलीं यत्किंचित । सदा कर्मी अकर्म देखत । अहंकाररहितत्वे ॥१४७॥ “नाभुक्तं क्षीयते कर्म” । हें तों स्मृत्युक्त कर्माचें वर्म । परी ब्रह्मज्ञात्याचा न संप्रग । देखे जो ब्रह्मवि वस्तुमात्री ॥१४८॥ क्रियाकारक फलजात । हें तों अवघें प्रसिद्ध द्वैत । तेही ब्रह्मविद ब्रह्मचि मानित । जेवीं कां रजत शुक्तिकेवरी ॥१४९॥ बाबांसारखी मायालू जननी । पडली कैसी काळाचे वदनीं । दिवसा ग्रासी अंधारी रजनी । तैसीच ही कहाणी झाली कीं ॥१५०॥ आतां हा अध्याय संपूर्व येथे । राखूं मासिक मर्यादेतें । अति विस्तारें दुष्कृततेतें । नातरी श्रोते पावतील ॥१५१॥ पुढील अवशेष निर्याणकथा । येईल यथाक्रम पुढे परिसतां । शरण हेमाड साईसमर्था । पावला कृतार्था यत्कृपें ॥१५२॥ स्वरिति श्रीसंतसज्जनप्ररिते । भक्तहेमाडपंतविरचिते । श्रीसाईसमर्थसच्चरिते । श्रीसाईनाथनिर्याण नाम द्विचत्वारिंशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥